

Betreft: reactie internetconsultatie BVm

22 april 2021

Geachte lezer,

Als kerngroep van het Kennisnetwerk Sociaal Ondernemerschap Nederland (KSON) reageren wij graag op de aanzet voor een wettelijke regeling voor de Besloten Vennootschap met een maatschappelijk doel (BVm).

KSON is een informele netwerkorganisatie van (vooral) onderzoekers en docenten in het hoger onderwijs, die bezig zijn met sociaal ondernemerschap. Doelen van KSON zijn onder meer het bundelen en verspreiden van kennis, en het zoeken naar meer verbindingen tussen sociaal ondernemers, onderzoek, onderwijs en elkaar. KSON is actief sinds 2017 en telt ongeveer 50 betrokkenen, samen verbonden aan zo'n 20 hoger onderwijsinstellingen. Een kerngroep van zes leden coördineert de activiteiten. Meer informatie is te vinden op www.kson.nl.

Allereerst onderschrijven we het belang van de doelstelling van de wettelijke regeling: herkenning en erkenning van sociale ondernemingen. We denken dat een goed vormgegeven wettelijke regeling een belangrijke 'boost' aan de sector kan geven.

We hebben ook enkele kanttekeningen, vragen en suggesties. We beginnen met twee algemene opmerkingen en ordenen de overige opmerkingen per onderdeel uit de Aanzet.

1. Sociale onderneming / maatschappelijke onderneming

Graag willen wij u onze voorkeur meegeven voor de term 'sociale onderneming'. Deze is relatief goed afgebakend, bijvoorbeeld met behulp van de definitie uit de Kamerbrief van juli 2020 (gebaseerd op onderzoek KPMG) en door het kader dat de Code Sociale Ondernemingen stelt. Ook wordt deze steeds bekender bij het grote publiek, waaronder (blijkens onze ervaring) bij studenten. Bij de term 'maatschappelijke onderneming' verwachten wij hernieuwde begripsverwarring, onder meer rond de vraag wat het verschil is tussen een maatschappelijk verantwoorde onderneming en een maatschappelijke onderneming; en tussen een BVm en een sociale onderneming.

2. Voordelen voor ondernemers en kosten omzetting

De BVm kan een belangrijke rol gaan spelen bij herkenning en erkenning van sociale ondernemingen en kan deze ondernemingen helpen bij het beschermen van hun missie. Uit de Aanzet wordt voor ons echter niet geheel duidelijk welke materiële voordelen het voor een ondernemer heeft om zijn bedrijf als BVm in te schrijven. Er lijken geen fiscale of andere materiële voordelen voorzien en toepassing in bijvoorbeeld aanbestedingsprocedures moet nog gaan blijken. Uit onze onderzoekspraktijk weten we dat de balans tussen voordelen en kosten glashelder moet zijn, willen ondernemingen een wijziging van rechtsvorm overwegen.

Voor ondernemers die nu een andere rechtsvorm hebben gekozen betekent omzetting naar een BVm extra notariskosten en organisaties die nu de ANBI-status hebben raken die kwijt zodra ze BVm worden. Sociale ondernemingen zijn impactgedreven, maar moeten uiteraard goed op de kosten letten. We geven u in overweging om een (tijdelijke) regeling te treffen om met name kleine ondernemingen die een omzetting overwegen hierbij te ondersteunen.

3. Beperking tot de BV / andere rechtsvormen (onderdeel 1 en 2)

Sociale ondernemingen maken momenteel gebruik van verschillende rechtsvormen, waaronder stichting, BV, combinatie stichting-BV, coöperatie en personenvennootschappen. In uw aanzet stelt u

de BVm te willen beperken tot de BV als rechtsvorm. Dit staat ons inziens op gespannen voet met het doel van de wettelijke regeling: herkenning en erkenning van sociale ondernemingen.

Deze doelstelling impliceert dat de BVm wordt gepresenteerd als dé herkenbare rechtsvorm die sociale ondernemingen erkent. Dan rijst de vraag wat het gevolg is voor sociale ondernemingen met een andere rechtsvorm: kunnen die zich voortaan geen sociale onderneming meer noemen? Zijn ze indien ze herkenbaar willen zijn als sociale onderneming in wezen verplicht om omzetting naar een BV (en dan naar een BVm) in gang te zetten? Indien dat inderdaad het doel is, dan wijzen we u nogmaals op de kosten die dit met zich meebrengt, door onder meer de verplichte gang naar de notaris en in sommige gevallen de rechter. Daarnaast denken wij dat vooralsnog zeker niet alle sociale ondernemingen bereid zullen zijn de omzetting te doen, vanwege het gebrek aan duidelijke voordelen (zie punt 2).

Mede hierom kan de BVm zoals omschreven in de Aanzet ons inziens slechts dienen als één van de rechtsvormen waarvan een sociale onderneming in de toekomst gebruik kan maken. Dit roept meteen weer vragen op rond (h)erkenning en leidt tot een duidelijke opdracht voor de rijkoverheid om hierover bij de invoering van de BVm helder te communiceren.

4. Beoordelingskader notaris (onderdeel 2)

In uw Aanzet krijgt de notaris een belangrijke rol bij het verkrijgen van de status van BVm. Wij vragen ons af wat het precieze beoordelingskader van de notaris wordt. Is die voldoende toegerust om deze afweging te kunnen maken? En als die dat op dit moment nog niet is, hoe wordt er dan voor gezorgd dat deze beroepsgroep handelingsbekwaam wordt gemaakt?

5. Maatschappelijk belang (onderdeel 5 en 6)

In deze twee punten van de Aanzet stelt u een lijst maatschappelijke 'doelen' voor de BVm voor. Op zichzelf zien wij het belang daarvan in. We willen u twee aandachtspunten meegeven:

-Vastlegging: Door de tijd heen kan blijken dat deze lijst van doelen door maatschappelijke ontwikkelingen herzien moet worden. Daarom is het wellicht verstandig deze niet in de wet zelf, maar in bijvoorbeeld een Algemene Maatregel van Bestuur vast te leggen.

-Inhoud: We hebben uw lijst gelegd naast lijsten met impactgebieden van sociale ondernemingen die we kennen vanuit onderzoek en onderwijs. In uw lijst lijkt het impactgebied 'duurzame / eerlijke waardeketens' te ontbreken.

6. Kapitaalinjecties (onderdeel 7)

In de toelichting op onderdeel 7 (neerwaartse bijstelling, pagina 12) stelt u dat financiers hogere percentages van de winst kunnen vragen voor een kapitaalinjectie in het geval dat er verlies wordt geleden. Dit lijkt nu erg open geformuleerd, waardoor zo'n tijdelijk bedoelde situatie lang kan voortduren. U licht toe dat 'die noodzaak in het gevoerde beleid wordt gemotiveerd'. We geven u graag in overweging dit specifieker te maken, door hierbij te verwijzen naar het maatschappelijk verslag (zie punt 9).

7. Gerede twijfel (onderdeel 8)

In dit onderdeel stelt u dat het bestuur mag weigeren uit te keren 'indien het meer dan gerede twijfel heeft of behoort te hebben dat die uitkering de BVm belemmert het maatschappelijk doel in de zin van onderdeel 7 voorop te stellen'. In de toelichting stelt u vervolgens dat 'als er redelijkerwijs discussie over mogelijk is' de wens van de aandeelhouders alsnog voorgaat. Voor afbakening van deze grens zal jurisprudentie moeten ontstaan. Wij geven u in overweging hierover vooraf toch al wat meer houvast te geven, bijvoorbeeld door mogelijke situaties te beschrijven.

8. Stakeholderbetrokkenheid (onderdeel 12)

Stakeholderbetrokkenheid is een belangrijk punt in de bedrijfsvoering van sociale ondernemingen. U noemt dit ook in de Aanzet, maar het inventariseren van stakeholders en het organiseren van een

stakeholderdialogo wordt niet verplicht gesteld. We geven u in overweging dit toch sterker te benadrukken, door bijvoorbeeld categorieën stakeholders te noemen. Ook kan verdere uitwerking worden gerealiseerd door de verhouding tussen het begrip 'stakeholder' en het juridisch begrip 'belanghebbende' te verduidelijken.

9. Maatschappelijke verslaglegging (onderdeel 14)

In uw Aanzet maakt u nog niet duidelijk aan welke eisen de inhoud van het maatschappelijk verslag moet voldoen. We willen u de volgende formulering ter overweging meegeven.

De BVM legt jaarlijks verantwoording af in een maatschappelijk verslag, bestaande uit de volgende elementen (rapportageverplichtingen):

- Zeggenschap / eigenaarschap in de onderneming [Ultimate Beneficial Owner].
- Beloningsbeleid in de onderneming.
- Beleid ten aanzien van winstbesteding en eventuele andere financiële uitkeringen; en hoe zich dit verhoudt tot de maatschappelijke doelstelling.
- Haar stakeholders, welke vorm van dialoog met hen is gevoerd en hoe zij zijn betrokken bij het beleid van de onderneming.
- De meest concrete aan de onderneming toe te schrijven gecreëerde maatschappelijke waarde (netto impact).

Rond het meten van impact wordt veel onderzoek gedaan. Dat heeft onder meer geresulteerd in het Impactpad. We vinden het van groot belang om te blijven investeren in het verder ontwikkelen en waar mogelijk standaardiseren van het instrumentarium voor het meten van impact

10. Tot slot

Een rechtsvorm voor sociale ondernemingen kan een belangrijke stap zijn in (h)erkenning van deze groep ondernemers. Ook kan het inspirerend werken voor de maatschappelijk gedreven jonge mensen die we in het hoger onderwijs dagelijks tegenkomen. Hoe mooi zou het zijn als zij als toekomstdroom formuleren: 'Ik wil voor een BVM werken', of 'Ik wil een BVM oprichten om een specifiek maatschappelijk probleem op te lossen'.

Cruciale begrippen voor de verdere uitwerking zijn wat ons betreft transparantie en impact. Sociale ondernemingen zijn transparant over de bereikte impact rond het oplossen van de maatschappelijke vraagstukken waaraan zij hun bestaansrecht ontleenen. Zij werken daarvoor samen met alle relevante stakeholders. Juist op die punten kan de Aanzet voor de BVM nog verder verduidelijkt worden.

We zijn graag bereid verdere toelichting op deze inbreng te verzorgen en in het vervolg van het traject verder met u mee te denken. We wensen u veel succes met de uitwerking.

Met vriendelijke groet,

Kerngroep Kennisnetwerk Sociaal Ondernemerschap Nederland

Dr. Maarten Hogenstijn – Hogeschool van Amsterdam (penvoerder)

Dr. mr. Claudia van Orden – Hogeschool Windesheim Zwolle

Dr. Leendert de Bell – Hogeschool Utrecht

Dr. Linda Drupsteen-Sint – Hogeschool Windesheim Flevoland

Ido de Vries – Hogeschool Leiden

Claudia Cuypers - Hogeschool van Amsterdam